

Saksbehandlar: Thorbjørn Aarethun, Fylkesrådmannen, Hordaland
Saksbehandlar: Ole Inge Gjerald, Fylkesrådmannen, Sogn og Fjordane
Sak nr.: 2015/1434-566

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fellesnemnda-AU		29.01.2018

Fylkesvåpen for den nye fylkeskommunen - prosess og framdrift

Fylkesrådmennene rår arbeidsutvalet (FN-AU) til å gjere slikt vedtak:

Arbeidsutvalet ber fylkesrådmennene starte opp prosessen knytt til utforming og val av nytt fylkesvåpen, slik dette vert skissert i saksframlegget.

Vedlegg:

SAKSFRAMSTILLING

Bakgrunn for saka

Fellesnemnda vedtok 18.12.17 følgjande i sak PS 7/17 Fylkesvåpen – utforming og fastsetjing:

1. Fellesnemnda gjev arbeidsutvalet (FN-AU) mandat til å arbeide vidare med forslag til fylkesvåpen for den nye fylkeskommunen i samarbeid med fylkesrådmennene/prosjektleiar.
2. Arbeidsutvalet legg fram forslag til vedtak av nytt fylkesvåpen i fellesnemnda 3. kvartal 2018.

Fylkesrådmennene legg med dette fram sak om prosess for det vidare arbeidet med utforming og fastsetjing av fylkesvåpen for den nye fylkeskommunen/det nye fylket.

Dagens regelverk og praksis for fastsetting av fylkesvåpen

Fylkesmerke er eit heraldisk våpenmerke (våpenskjold) som vert nytta som offisielt emblem og kjenneteikn for fylkeskommunen sitt mynde. Fastsetjing av fylkesvåpen og fylkesflagg kan gjerast av fylkestinget, jf. kommunelova § 3, 6. ledd:

«Kommunestyret selv fatter vedtak om kommunevåpen og kommuneflagg. Fylkestinget selv fatter vedtak om fylkesvåpen og fylkesflagg.

Kommunale og fylkeskommunale våpen og flagg skal ikke være egnet til å forveksles med eksisterende kommunale eller fylkeskommunale våpen eller flagg, eller annet tegn omfattet av straffeloven § 165 bokstav b og § 166, et statsflagg, eller noe som er egnet til å oppfattes som slikt tegn eller flagg.

Kommunen og fylkeskommunen skal uten ugrunnet opphold sende vedtatte våpen og flagg til Arkivverket. Arkivverket skal publisere våpen og flagg uten ugrunnet opphold. Departementet kan gi forskrift om innsendingen og publiseringen.»

Fylkesflagg som skal nyttast på offentlege bygningar, eigedomar og institusjonar, har vore godkjent av Kongen, jf. lov 29. juni 1933 nr. 2. Då fylkesvåpen vert godkjent av Kongen for å nyttast i fylkesflagg, har gjeldande praksis vore at Kongen har godkjent sjølve fylkesvåpenet, etter at Arkivverket har vurdert søknaden. Arkivverket har både hatt oppgåva som rådgivande instans for fylka i samband med utforming av nytt våpen, samt gje rådjevande fråsegn til departementet før kommunevåpen og kommuneflagg har vore fastsett av Kongen i statsråd. Eit krav for å få godkjenning har vore at våpenmerke er i samsvar med dei heraldiske reglane som Riksarkivet praktiserer. Sentralt i reglane er kravet til enkelheit, der hovudregelen er at våpenet skal vere i flatestil og normalt berre skal ha eit figurmotiv, ein farge og eit metall (gull/sølv). Godkjenningsordninga er ikkje regulert i lovverket, men basert på forvaltningspraksis.

Nytt regelverk for fastsetjing av fylkesvåpen

I Prop. 157 L (2016-2017) har regjeringa Solberg i statsråd den 21. juni 2017 foreslått å oppheva den statlige godkjenningsordninga for kommune- og fylkesvåpen. Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar har ikkje hatt merknader til høyringsnotatet. Det nye regelverket gjeld frå 1. januar 2018 og inneber at den statlige godkjenningsordninga for fylkeskommunale flagg og våpen vert oppheva og at fylkestinga får eksklusiv kompetanse til å vedta flagg og våpen. Vestlandet fylkeskommune må då sjølv utvikle og fastsetje eige våpen og flagg. Då eit våpenmerke ikkje er ein utskiftbar logo, men skal nyttast over ein lang periode, er kvaliteten på utforminga særskild viktig. Det må difor gjerast ein grundig vurdering for nytt våpen og nyttast kompetente fagmiljø. Det er og oppretta ein nettressurs av Arkivverket: <https://www.arkivverket.no/forvaltning-og-utvikling/kommunereform/kommunevapen>

Endringane i regelverket vil få direkte konsekvens for samanslåinga av fylka. Departementet meiner at fastsetjing av våpen etter gjeldande praksis, normalt vert utsett til etter samanslåinga og ikkje inngår i same resolusjon som samanslåinga. *Formell* fastsetting av nytt fylkeskommunevåpen kan difor utsettast til etter endelig samanslåinga finn stad i januar 2020. Regjeringa skriv fylgjande om prosess om val av fylkesvåpen og fylkesflagg:

«Kommuner og fylkeskommuner som er i prosess for sammenslåing kan velge forskjellige fremgangsmåter ved fastsetting av våpen og flagg:

- 1. Videreføre en av kommunenes flagg eller våpen. Det eneste kravet vil være å gi Arkivverket beskjed om at et gjeldende våpen skal videreføres som felles våpen for ny kommune eller fylkeskommune.*
- 2. Det er ikke nødvendig at nye kommunale og fylkeskommunale flagg og våpen er klare fra første dag etter sammenslåingen ettersom det ikke er noe regelverk som pålegger kommuner og fylkeskommuner å ha våpen eller flagg. Det er derfor mulig for kommunene å bruke god tid til å fastsette nytt våpen og flagg.*
- 3. Dersom det er ønskelig å fastsette nytt våpen og flagg før ikrafttredelse av ny kommune, kan eksisterende kommunestyre treffe likelydende vedtak. Før vedtak treffes er det viktig at kommunene setter av tid til å orientere seg i Arkivverkets oversikt over eksisterende kommunevåpen og foretar forundersøkelse hos Patentstyret. Etter vedtak i kommunestyrene må det sørges for felles innsending til Arkivverket. Fellesnemnda har ikke kompetanse til å vedta flagg eller våpen.»*

Sjå meir her:

<https://www.regjeringen.no/no/tema/kommuner-og-regioner/kommunereform/Nyheter-kommunereform/kommunevapen-og-kommuneflagg/id2558418/>

Framlegg til prosess for utforming og fastsetjing av nytt fylkesvåpen

I fellesnemnda sitt vedtak om fylkesvåpen, 18. desember 2017, vart det lagt til grunn at det skal utformast eit nytt fylkesvåpen for den nye fylkeskommunen. Det er dermed ikkje aktuelt å nytte eitt av dei eksisterande fylkesvåpena som fylkesvåpen for den nye fylkeskommunen. Det vert føreslått å legge opp til ein open og inkluderande prosess for utforming av den nye fylkesvåpenet. Dette vil bidra til at eit nytt fylkesvåpen for den nye fylkeskommune vil kommunisere og vere identitetsskapande på ein god måte med innbyggjarane i det nye fylket.

a) Prosjektorganisering

Prosjekteigar	Fellesnemnda.
Prosjektstyringsgruppe	Arbeidsutvalet til fellesnemnda (FN-AU).
Prosjektleiing	Fylkesrådmennene/prosjektleiar.
Prosjektgruppe	Representantar frå dei to fylkesrådmennene.
Fagkomite/jury	Ein fagkomite/jury med kompetanse innan kunst, historie, heraldikk og kommunikasjon vurderer og tilrår val av alternativ. Samansetjing av denne fagkomiteen vert lagt fram som eiga sak for FN-AU innan 2. kvartal 2018.

b) Overordna prosjektplan

Etablering av prosjektgruppe	februar 2018
Symboltilfang Prosjektgruppa vurderer historiske motiv, samtidsmotiv, landskapstema som sameinande symbol for forslag til motiv i open innspelsprosess.	februar – mars 2018
Open innspelsprosess Brei prosess, der alle innbyggjarane vert invitert til å gje innspel til våpenmotiv (i samarbeid med regionalt dekkande media, som NRK Vestlandsrevyen, Bergens Tidende m.m.).	april - mai 2018
Designkonkurranse Innspel til motiv som kjem inn i den opne prosessen vert vidareførte til inspirasjon i ein designkonkurranse. Forutan utforming av motiv må farge og metall veljast. Designbyråa tek ansvar for at heraldisk kompetanse vert nytta.	mai – august 2018
Innstilling og vedtak Fagkomiteen/juryen si tilråding blir lagt fram for styringsgruppa (FN-AU) som tilrår vidare til fellesnemnda. Fellesnemnda si tilråding vert lagt fram for fylkestinga for endeleg vedtak og fastsetjing av fylkesvåpen for den nye fylkeskommunen.	august – oktober 2018

Fylkesrådmennene si tilråding

Fylkesrådmennene tilrår at arbeidsutvalet sluttar seg til prosjektorganisering og prosjektplan for vidare arbeid med utforming og fastsetjing av fylkesvåpen for den nye fylkeskommunen, slik dette er skissert i saksframlegget.

Val av fylkesvåpen har vesentleg betydning for samanhengen og heilskapen når det gjeld grafisk profilering for heile den nye fylkeskommunen. Det er difor behov for å få avklart utforming og fastsetjing av det nye fylkesvåpen så raskt som mogleg. Fylkesrådmennene ser det ikkje som naudsynt å vente med å starte opp ein prosess for utforming av fylkesvåpenet no, med tanke på endeleg fastsetjing av namnet på den nye fylkeskommunen/fylket. Namnet vil i alle høve vere avklart i Stortinget i løpet av andre kvartal 2018, slik vil dette vere kjent før fylkestinga endeleg vedtek fylkesvåpenet.

